

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 109

van **EMMILY TALPE**

datum: 10 november 2021

---

aan **HILDE CREVITS**

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ECONOMIE, INNOVATIE, WERK, SOCIALE ECONOMIE EN LANDBOUW

Wijnbouw in Vlaanderen - Stand van zaken

Bij wijn denken we traditioneel voor de productie aan landen zoals Frankrijk en Italië. Maar we vinden tegenwoordig ook al heel wat wijnboeren dicht bij huis, hier in Vlaanderen. En waar dat aanvankelijk vooral in Limburg en het Hageland was, vinden we ook al heel wat wijnbouwers in West-Vlaanderen.

Het aantal Belgen die wijnboer worden, stijgt ook fors. In 2020 werden maar liefst 198 wijnbouwers geregistreerd, terwijl dat er in 2019 nog maar 154 waren. Opvallend daarbij is dat 68% van hen hun domein in Vlaanderen hebben.

De wijn in Vlaanderen is wel een stuk duurder dan in andere landen, onder andere door onze hoge loonkosten. Daarnaast zouden onze wijnen minder lang bewaren dan wijnen zoals die in Frankrijk. Het gezegde "Wijnen worden beter als ze ouder zijn" gaat hier dus niet op.

1. Kan de minister een overzicht geven van het aantal wijnbouwers in Vlaanderen in de periode 2011 tot heden? Cijfers graag per jaar en daarbinnen per provincie.
2. Graag een evolutie van het areaal waarop wijn wordt verbouwd in Vlaanderen voor de periode 2011 tot heden. Cijfers graag per jaar en daarbinnen per provincie.
3.
  - a) Welke soorten wijn worden in onze regio gebotteld en daarbij samenhangend, welke druiven groeien goed in onze contreien?
  - b) Welk aandeel heeft schuimwijn, resp. witte en rode wijn?
  - c) Zijn er opmerkelijke verschillen per provincie en evolueren de aandelen in de tijd?
4. Welk aandeel van onze wijnen mag het etiket 'beschermde oorsprongsbenaming' (BOB), resp. 'beschermde geografische aanduiding' (BGA) dragen?
5.
  - a) In welke mate is de minister erin geslaagd de Vlaamse wijnbouwers meer toe te leiden naar de commissie die controleert of de wijnen voldoen aan de kwaliteitscriteria om op het etiket de beschermde oorsprongsbenamingen (BOB) of beschermde geografische aanduidingen (BGA) te mogen dragen?
  - b) Welke acties werden hieromtrent ondernomen?
6. Zijn er momenteel onderzoekopdrachten of -projecten bezig met betrekking tot de verbetering van onze wijn en versterking van onze wijnbouw? Zo ja, welke, en wanneer worden die onderzoeken opgeleverd?

**Vlaams
Parlement**

7. Welk aandeel binnen de landbouw neemt de wijnbouw in?
8. De minister maakte vorig jaar een bedrag van 60.000 euro vrij voor de vzw Belgische wijnbouwers om de sector beter te omkaderen, de samenwerking tussen de wijnbouwers te stimuleren en de interactie in de hele keten te versterken.
  - a) Welke concrete acties werden met dat geld ondernomen?
  - b) Zal de vzw hierover een rapport maken?
  - c) Stopt het met deze subsidie van 60.000 euro of overweegt de minister een nieuwe dotatie aan de vzw Belgische wijnbouw om de sector verder uit te bouwen?
9. Daarnaast sprak de wijnsector de ambitie uit om campagnes te lanceren om de Vlaamse wijnen bekender te maken bij het brede publiek in binnen- en buitenland. Recent hoorden we dat er een eerste initiatief is genomen in Nederland.
  - a) Welke concrete acties werden precies ondernomen om de Belgische wijnen te promoten bij onze noorderburen?
  - b) We vernamen dat er vooral gericht zou worden op promotie in meer noordelijk gelegen landen.

Staan er nog promotie-initiatieven in andere landen op stapel? Zo ja, welke?

10.
  - a) Hoe verhouden de productiecijfers van de Belgische wijn zich de afgelopen tien jaar tot de consumptiecijfers van deze wijnen in eigen land?
  - b) Is er met andere woorden ook een voldoende overschot om buitenlandse markten mee aan te boren?
11.
  - a) Is de tijd rijp om een eigen sectorfonds voor de wijnbouw op te zetten in de schoot van de VLAM?
  - a) Worden daartoe ook initiatieven genomen om de sector aan de tafel te zetten met de VLAM?
  - b) In hoeverre staat het feit dat sommige wijnbouwers hun producten promoten als streekproducten in de weg om de sector op één lijn te krijgen voor de oprichting van één sectorfonds?
12.
  - a) Welke acties werden ondernomen met de sector, die nu zijn wijn nog vooral afzet via gespecialiseerde kanalen, om via de retail of de horeca de Vlaming meer te kunnen laten kennismaken met de Vlaamse wijnen?
  - b) Hebben de Vlaamse wijnbouwers ook deelgenomen aan het project lokale voeding?
13. Wijnbouw is ook een kwetsbare sector voor extreme weersomstandigheden.

Welke initiatieven worden opgezet om de wijnbouw te beschermen tegen schade door extreme weersomstandigheden?
14. De minister kondigde naar aanleiding van haar gift van 60.000 euro aan de vzw Belgische wijnbouw in de herfst van vorig jaar ook aan een rondetafel met de wijnsector te zullen organiseren om een stand van zaken op te maken van de versnelling van de professionalisering van onze wijnbouw.
  - a) Werd er al een datum geprikt voor deze rondetafel?
  - b) Wie zal daaraan deelnemen?

- c) Waar zal die plaatsvinden?
- d) Welke concrete agenda zal worden opgemaakt?
- e) Wordt deze rondetafel als een eenmalig initiatief gezien of krijgt ze opvolging?

HILDE CREVITS

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ECONOMIE, INNOVATIE, WERK, SOCIALE ECONOMIE EN LANDBOUW

ANTWOORD

op vraag nr. 109 van 10 november 2021

van **EMMILY TALPE**

1. Tabel 1 geeft een overzicht van het aantal wijnbouwers per Vlaamse provincie voor de periode 2017-2020. Eerdere cijfers zijn niet voorhanden.

Tabel 1. Aantal wijnbouwers in het Vlaams Gewest in de periode 2017 tot 2020

Provincie/jaar	2017	2018	2019	2020
Antwerpen	8	9	15	16
Limburg	25	25	27	37
Oost-Vlaanderen	17	19	21	22
Vlaams-Brabant	24	27	29	32
West-Vlaanderen	20	19	22	27
Totaal Vlaanderen	94	99	114	134

Bron: FOD Economie, KMO, Middenstand en Energie

2. Tabel 2 toont het areaal ingeschakeld voor wijnbouw, per Vlaamse provincie, voor de periode 2017-2020. Eerdere cijfers zijn niet voorhanden.

Tabel 2. Areaal in het Vlaams Gewest in de periode 2017 tot 2020

Provincie/jaar	2017	2018	2019	2020
Antwerpen	19	24	28	29
Limburg	88	91	96	110
Oost-Vlaanderen	25	25	29	40
Vlaams-Brabant	46	51	64	78
West-Vlaanderen	40	43	53	70
Totaal Vlaanderen	217	233	270	327

Bron: FOD Economie, KMO, Middenstand en Energie

3. a) In 2020 werden in Vlaanderen 92 verschillende druivenrassen geteeld. Tabel 3 geeft het areaal van de negen belangrijkste rassen, weer.

Tabel 3. Areaal druivenrassen in Vlaanderen in 2020

Druivenras	hectare
Chardonnay	98
Pinot noir	38
Pinot gris	25
Auxerrois	24
Johanniter	19
Pinot blanc	14
Muscaris	8
Souvignier gris	8
Pinot meunier	6
rest	95

Bron: FOD Economie, KMO, Middenstand en Energie

- b) Tabel 4 toont het volume en het aandeel van de verschillende geproduceerde wijnsoorten in Vlaanderen.

Tabel 4. Wijnproductie in het Vlaamse Gewest in 2020 per type wijn

	wit	rood	rosé	mousserend wit	mousserend rosé
liter	465.773	130.594	51.673	177.200	24.735
aandeel	55%	15%	6%	21%	3%

Bron: FOD Economie, KMO, Middenstand en Energie

- c) Tabel 5 toont de verschillen in geproduceerde wijntypes tussen de Vlaamse provincies. Deze verschillen kunnen worden verklaard: individuele (grote) producenten leggen zich op hun gronden toe op bepaalde types wijn. Ook de weersomstandigheden kunnen verklaren waarom in bepaalde jaren meer of minder schuimwijn wordt gemaakt.

Tabel 5. Wijnproductie (in liter) in het Vlaamse Gewest in 2019-2020 per type wijn en per provincie

Jaar	2019				2020			
	wit	rood	rosé	mousserend	wit	rood	rosé	mousserend
Antwerpen	28.479	10.520	6.105	13.688	47.090	22.920	5.892	20.960
Limburg	193.815	42.444	9.068	46.658	168.251	30.610	14.779	54.650
Oost-Vlaanderen	22.790	7.333	7.333	22.824	33.377	15.158	4.150	37.995
Vlaams Brabant	74.420	30.936	8.653	56.905	92.034	39.578	9.897	53.540
West-Vlaanderen	85.135	24.870	/	54.420	125.021	22.328	16.955	33.655

Bron: FOD Economie, KMO, Middenstand en Energie

4. In 2020 werd in Vlaanderen 274.500 liter wijn erkend als appellatie. Een vergelijking maken met de totale productie in 2020 is moeilijk, omdat wijnbouwers ook wijnen van eerdere oogstjaren kunnen laten erkennen.
5. a) Het aantal wijnbouwers dat deelneemt aan de erkenningsprocedure is de laatste jaren niet gestegen, en in 2020 zelfs gedaald.
  - b) Ik heb de wijnbouwers een financiële ondersteuning gegeven om de productdossiers die achter de appellaties zitten, te actualiseren en zo aantrekkelijker te maken voor deelname.
6. Bij KU Leuven loopt momenteel één onderzoeksproject: 'Onderzoek naar de moleculaire basis van het microbiële wijn-terroir: van wijngaardbodem tot hoogkwalitatieve wijn een onderzoek naar de moleculaire basis'. Dit loopt van 1 oktober 2020 tot 30 september 2022. Voor meer informatie en een overzicht van eerder onderzoek, verwijst ik naar het FRIS-Onderzoeksportaal (<https://researchportal.be/nl>).

Het Kennis- en onderzoekscentrum wijnbouw op het Proefcentrum Fruitteelt vzw (pcfruit) zet via de reguliere werking ook in op de verbetering en versterking van de wijnbouw. De focus ligt hierbij op gewasbescherming (bestrijding van valse- en echte meeldauw, Botrytis,...), bescherming tegen plagen (*Drosophila suzukii*, mijten en wantsen), evaluatie van het potentieel van verschillende rassen in het Vlaams klimaat

(opbrengst, kwaliteit (suikers, zuren,...), ziektegevoeligheid) en de biologische bestrijding van ziekten, plagen en onkruid.

7. In 2020 wordt de productiewaarde van Vlaamse wijn geschat op zo'n 16 miljoen euro. De productiewaarde van de Vlaamse land- en tuinbouwsector bedraagt zo'n 6 miljard euro.
8. a) De subsidie werd verstrekt voor:
  - het versterken van de huidige organisatorische werking van de begunstigde (Belgische wijnbouwers vzw) en het actualiseren van de productdossiers van de Vlaamse Europees beschermde appellaties;
  - het creëren van een sterk imago voor de Vlaamse wijn;
  - opleiding en professionalisering;
  - onderzoek rond de mogelijkheid tot oprichting van een producentenorganisatie. Concreet werd er iemand aangeworven die de dagelijkse activiteiten van de vzw behartigt. Er werden ook een aantal promotiefolders opgemaakt en er werden een aantal opleidingen gegeven (in samenwerking met het Nationaal Agrarisch Centrum). Het actualiseren van de productdossiers en het oprichten van de producentenorganisatie, wordt nog opgenomen.
- b) De subsidie heeft betrekking op de periode van 1 januari 2021 tot en met 31 december 2021. Uiterlijk zes maanden na afloop van het project wordt aangetoond of en in welke mate de activiteiten waarvoor de subsidie werd toegekend, gerealiseerd zijn. Deze functionele verantwoording bestaat minstens uit een activiteitenverslag.
- c) Het betreft een eenmalige subsidie om een aantal zaken te initiëren.
9. a) In Amsterdam organiseerde VLAM een exportinitiatief gericht naar Nederlandse aankopers. Deze actie werd gefinancierd door de vzw Belgische Wijnbouwers. In het Vlaams Cultuurhuis in hartje Amsterdam, De Brakke Grond, organiseerde VLAM een degustatie voor Nederlandse aankopers, gekoppeld aan bijhorende B2B-gesprekken met onze producenten. 14 wijnbouwers schreven zich in om ter plaatse hun wijnen voor te stellen. VLAM kon dankzij de samenwerking met de lokale vertegenwoordiger van Flanders Investment and Trade (FIT) de juiste professionals in kaart brengen. Deze werden allen uitgenodigd. Ze kregen daarbij een overzicht van de deelnemende wijnbouwers en meer algemene promotie en toelichting over de positie en de kenmerken van de Vlaamse wijnbouw. De actie werd positief geëvalueerd bij zowel de wijnbouwers als de talrijk opgekomen Nederlandse aankopers. Binnen enkele maanden zal VLAM via de vzw Belgische Wijnbouwers bevragen of dit ook effectief geleid heeft tot een meerverkoop in Nederland.
- b) Met het pilootproject in Amsterdam werd in één beweging ook de exportwerking van VLAM voorgesteld aan de wijnbouwers en de vzw. Door de integratie van wijnbouw binnen de reguliere VLAM-werking en de positieve evaluatie van de actie in Amsterdam, kunnen we verwachten dat de sector voor bijkomende buitenlandse promotie-initiatieven zal kiezen. De beslissing om de middelen in te zetten voor promotie in het binnenland of voor export is de bevoegdheid van de sector, in overleg met VLAM.
Nederland heeft zelf een beperkte wijnproductie en het is algemeen strategisch interessanter om dit soort landen te viseren. Dat is een van de redenen waarom in eerste instantie gekeken wordt naar meer noordelijk gelegen landen.
10. a) Concrete cijfers zijn niet beschikbaar. Er zijn hier verschillende parameters die spelen. Als we naar het binnenland kijken is de totale consumptie relevant, maar het is vooral belangrijk om een prognose maken van het potentiële aandeel van Belgische wijn.

- b) Om een correcte prijs te bekomen voor onze wijnbouwers, moet de vraag op peil worden gehouden. Het zou strategisch onverstandig zijn om te wachten met promotie voeren in binnen- en buitenland op een productie die hoger zou liggen dan de consumptie.
11. a) De sector heeft samen met VLAM de ambitie om lokale wijnen nadrukkelijker op de kaart te zetten. Een bescheiden sectorfonds met vrijwillige bijdragen van de sector wordt in 2022 opgestart.
- b) De vzw Belgische Wijnbouwers en VLAM hebben hierrond de gesprekken opgestart.
- c) Een erkenning als streekproduct bij VLAM staat een sectorgroep niet in de weg. Er wordt rekening gehouden met de specifieke EU-wetgeving hieromtrent.
12. a) Behalve het initiatief in Nederland (zie antwoord op vraag 9) werden nog geen acties ondernomen. De strategische aanpak en een actieprogramma worden in een werkgroep verder uitgediept. Bovendien hebben de wijnbouwers zelf een aantal initiatieven genomen zoals de Oost-Vlaamse Wijntoer en de pop-up bars die deze zomer overal verschenen. Dit heeft de consument aangenaam verrast en brengt op een zeer laagdrempelige manier de consument in contact met de Vlaamse wijndomeinen. En dit zorgt voor mond-aan-mondreclame.
- b) De vzw Belgische Wijnbouwers won informatie in bij VLAM om zich als 'Ambassadeur Lekker van bij ons' van het project 'Voedsel verbindt boer en burger' in te schrijven en heeft de intentie hun leden aan te moedigen om dit ook te doen.
13. Ook de wijnbouwsector kan gebruik maken van de brede weersverzekering. Vanaf 2020 betaalt de Vlaamse overheid een premiesubsidie uit als een erkende brede weersverzekering afgesloten wordt. Naar onderzoek toe liep er vorig jaar een project af 'FROSTinno' die enkele alternatieve en innovatieve technieken onderzocht in de bestrijding van lente-nachtvorst. Ook wordt er in het onderzoek aandacht gegeven aan de veerkrachtigheid van verschillende variëteiten, technieken en middelen tegen zonnebrand, weerbaarheid tegen droogte,...
14. Er werd nog geen concrete datum vastgelegd voor deze ronde tafel, gezien de projectsubsidie nog loopt. Op die manier kan hierop voortgebouwd worden.